

Mlada Sodobnost

Ivana Zajc

Nina Mav Hrovat: Ne misli na slona.

Dob: Miš, 2019.

Eden ključnih učinkov literarnih del je njihov vpliv na našo moč predstav in na naša čustva. Prav to na zanimiv način prikaže nova slikanica *Ne misli na slona* Nine Mav Hrovat. To ni edina knjiga o slonih, ki jo je podpisala avtorica, bralci bodo velikega sesalca skušali skriti tudi v njeni najnovejši knjigi *En, dva, tri – slon!*, ki jo je prav tako ustvarila v tandemu z ilustratorjem Ivanom Mitrevskim. Vsi, ki bodo brali knjigo *Ne misli na slona*, bodo gotovo pomislili na veliko sivo žival. In ne le enkrat. Slikanica bralcu nenehno duhovito dopoveduje, naj ne misli na slona, hkrati pa je to skorajda nemogoče, saj se sloni pojavljajo na vsaki strani. Tu so: smejoči se slon s klobukom, slon očalar, roza slon, karirasti trobčar, kopica pisanih slonov, deli slonovskega telesa, slon z orjaškim rilcem, slonček in slonja družina. Avtorica najprej razloži pravila igre: zelo nazorno opiše slona, jasno pokaže, kaj pomeni beseda “ne”, ob sliki ogromnega slona, ki sega čez obe strani, pa bralcu pojasni, naj nikakor ne misli na slona. Če ima pri tem težave, mu predlaga, naj se zbere in zapre oči, a ta predlog pospremi temna ilustracija ogromnega slona v temi. Sledita dve strani, na katerih je le napis “Preženi misel na slona”, a sta v celoti pobarvani v tipični slonji barvi. Nadalje knjiga bralcu nalaga, naj se izogiba mislim na raznobarvne slone, ki ob tem veselo paradirajo po straneh. Sledi težak izziv: slon se skriva, izrisani so zgolj različni deli njegovega telesa, medtem ko besedilo

ugiba, ali gre res za dele tega sesalca. Po nekaj smrtno resnih napotkih, naj bralec nikakor ne misli niti na slone različnih velikosti niti na slone v različnih skupinah, naposled slikanica predlaga, naj bralec misli na miš.

Slikanica pred mlado bralsko publiko postavi izjemno duhovit izziv, ki izhaja iz psihologije in načina delovanja človeških možganov. Otroke bo popeljala v svet miselnih predstav, ki se samodejno vsiljujejo pred bralčeve oči. Knjiga torej v praksi pokaže, kako deluje zakon vsiljivih misli in kako vplivne so prepovedi. Paradoks tovrstnih misli je naslednji: če jih hočemo pregnati, se nas še toliko bolj oklenejo. In prav to se dogaja med branjem knjige – vzporedno s stopnjevanjem prepovedi poteka igra opazovanja naših notranjih miselnih procesov. Tako delo otroka spodbuja, da opazuje samega sebe in se preizkuša v samorefleksivni analizi poteka lastnih misli. Vse to se zgodi prek igrivega sosledja podob, ki jih igroknjiga niza ob hkratnem poudarjanju prepovedi, dokler naposled ne ponudi “rešitve”, na podlagi katere se bralec, spet nehote, osredotoči na popolnoma drugačno žival, na miš. V spremni besedi pediatriinja Tina Bregant poda nekaj nevroznanstvenih namigov, kako ne misliti na slona: denimo da namesto na rožnatega slona mislimo na kaj drugega, da vadimo čuječnost in se osredotočimo na svoj dih, da skušamo prevzeti nadzor nad svojimi mislimi ter mislimo na to, kar želimo.

Ilustracije so bistveni del te slikanice. Ivan Mitrevski je z vpadljivimi, barvnimi in zabavnimi vizualnimi podobami odlično ujel njen namen: ustvariti vztrajno in intenzivno misel na slona. Sloni niso le generične podobe, ampak jim ilustracije vlijejo samosvoje osebnosti – nekateri so veseli, drugi učenjaški, spet tretji nagajivi ali umirjeni. Čeprav gre za podobe ene in iste živali, likovnemu izrazu uspe ustvariti vtis raznolikosti, pa tudi dinamičnega gibanja. Pred bralcem se na barvitem ozadju zvrsti parada pisanih figur, ki bralca včasih tudi nagovorijo. Zgovorni sloni v oblačkih komentirajo: “Ne misli name!”, “Pozabi name!”, “Misli na kaj drugega!” Delo je polno drobnih zabavnih zapisov.

Knjiga bo otroke pritegnila zaradi preišljenega motiva, privlačne likovne podobe in dejstva, da obračanje strani pomeni sodelovanje v zanimivi miselni igri. Ta spodbuja k živahnemu dialogu med otrokom, odraslim in knjigo. Otrok opazuje privlačne slone in skuša obenem izpolniti zadano mu nalogo, kar nikakor ni mačji kašelj. Pomembno je, da knjiga na zanimiv način vabi k premisleku o tem, o čem otrok preišljuje in kako se počuti. Mlajši otroci bodo morda želeli izvedeti, zakaj ne smejo misliti na slona, a odgovora slikanica ne da, prepoved bralcu nalaga anonimni pripovedovalski glas. Tako knjiga združuje preprostost enega samega pravila in

kompleksnost različnih komentarjev, ki jih dajejo tako sloni kot pripovedovalec. S temi sredstvi doseže nekaj, kar si pri mladih bralcih želimo: povezovanje prebiranja knjig z igro, žive predstave, ki se v otroških mislih rojevajo ob branju, in samostojno opazovanje lastnih čustev in odzivov, vse to pa srečanje s knjigo spremeni v intenziven dogodek. Poleg tega je knjiga ena tistih, ki odrasle vzgaja v dobre bralce za najmlajše, saj spodbuja k dinamičnemu branju, v katerem tisti, ki bere, igra pomembno vlogo motivatorja in vodje igre.